

MUDr. Jaroslav Šimo, PhD.
prezident SLK
Račianska 42/A
831 02 Bratislava

OTVORENÝ LIST SLOVENSKEJ KOMORY SESTIER A PÔRODNÝCH ASISTENTIEK K VYJADRENIU SLOVENSKEJ LEKÁRSKEJ KOMORY

Vážený pán prezident Jaroslav Šimo,
Vážení členovia Rady Slovenskej lekárskej komory,

my, dolu podpísaní zástupcovia samosprávnej stavovskej organizácie, Slovenskej komory sestier a pôrodných asistentiek (SK SaPA), ktorá združuje 36 000 sestier a 1 600 pôrodných asistentiek, sme so znepokojením prijali vyjadrenie Slovenskej lekárskej komory (SLK), ktorá na svojej tlačovej konferencii zo dňa 19.12.2023 uviedla na adresu SK SaPA niekoľko skutočností, na ktoré je nevyhnutné reagovať.

Naše znepokojenie má niekoľko dôvodov, ktoré chceme touto cestou oznámiť Vám i širokej verejnosti.

Neadekvátnu reakciu Slovenskej lekárskej komory chápeme ako dôsledok neporozumenia celkových súvislostí problematiky. Vychádzame z presvedčenia o tom, že sme pre Slovenskú lekársku komoru partnerskou organizáciou, ktorej ciele sú v mnohom identické a smerujú k zvyšovaniu kvality poskytovanej zdravotnej starostlivosti pacientom a zlepšovaniu postavenia zdravotníckych pracovníkov. Ako stavovské organizácie pôsobiace v oblasti poskytovania zdravotnej starostlivosti, vychádzajúc z princípov právnej úpravy vzťahov medzi zdravotníckymi pracovníkmi, rešpektujeme a uznávame každú zdravotnícku profesiu, jej profesionalitu a špecifickosť.

Žiadna z profesijných komôr pôsobiacich v oblasti zdravotníctva nemá zákonom priznané privilegované postavenie, ktoré by ju oprávňovalo určovať obsah, formu a rozsah postavenia ako aj profesijného pôsobenia ostatných komôr. Práve naopak, je žiadúce aby jednotlivé zdravotnícke profesie konali vo vzájomnej súčinnosti s maximálnou efektívnosťou a porozumením tak, aby to umožnilo zlepšovanie poskytovanej zdravotnej starostlivosti pacientovi a nie naopak.

Reakcia SLK opomína vyššie uvedené zásady a stavia Slovenskú lekársku komoru do pozície rozhodujúceho subjektu v oblasti poskytovania zdravotnej starostlivosti, ktorá má rozhodovať a určovať rozsah a obsah kompetencií iných zdravotníckych profesií. Obsah a rozsah

kompetencií zdravotníckych pracovníkov je detailne špecifikovaný v právnej norme, ktorú schvaľuje zákonodarný orgán ako výsledok legislatívneho procesu, v ktorom sa k jej obsahu vyjadrujú aj jednotlivé profesijné organizácie, vrátane Slovenskej lekárskej komory. Prijatiu právnej normy musí predchádzať náležitý odborný diskurz, v ktorom sa majú možnosť rovnako vyjadriť zástupcovia lekárskej aj sesterskej profesie.

Samotné stanovisko SLK, ktorá si prisvojuje právomoc určovať obsah ošetrovateľskej starostlivosti, je pritom v rozpore s Koncepciou zdravotnej starostlivosti v odbore ošetrovateľstvo uverejnenej vo vestníku Ministerstva zdravotníctva SR (r. 2023), v ktorej sa uvádza, že **ošetrovateľstvo je samostatná, humanitná, aplikovaná vedná disciplína, ktorá je neoddeliteľnou súčasťou zdravotnej starostlivosti**. Podľa zákona č. 578/2004 Z.z., každá komora má právo sa zúčastňovať na tvorbe všeobecne záväzných právnych predpisov súvisiacich s **výkonom príslušného zdravotníckeho povolania** a s poskytovaním zdravotnej starostlivosti. Berieme na vedomie, že pri nastavovaní zdravotníckeho systému je potrebná vzájomná komunikácia, ale len za predpokladu rešpektu autonómie ošetrovateľstva, rovnako ako medicíny. Okrem iného je dôležité, aby sme upustili od rigidného riadenia zdravotníctva a použitia direktívnych nástrojov. Poukazujeme tiež na to, že slovenská legislatíva a zdravotníctvo už 20 rokov **nekategorizuje zdravotníkov na „nižší, stredný, alebo vyšší zdravotnícky personál“**.

V nadväznosti na Koncepciu zdravotnej starostlivosti v odbore ošetrovateľstvo a iné národné a najmä európske právne normy **odborníci v ošetrovateľstve** navrhujú, koordinujú a implementujú do slovenskej legislatívy príslušné smernice, nariadenia, rozhodnutia a ďalšie vykonávacie predpisy. V oblasti kompetenčných prienikov medzi jednotlivými zdravotníckymi povolaniami je vymedzenie vzájomných kompetenčných hraníc potrebné hľadať v odborných diskusiách ponúkajúcich rovnocenný prístup zástupcom lekárov ako aj zástupcom sestier rešpektujúc ošetrovateľstvo ako samostatný uznávaný špecifický vedný odbor.

SK SaPA je dlhoročným členom Európskej federácie sestier ktorá združuje národné asociácie sestier z 27. členských štátov Európskej únie (EÚ), Spojeného kráľovstva, Nórska, Islandu, Švajčiarska, Macedónska, Čiernej Hory, Srbska a Albánska. Je preto zavádzajúce, neobjektívne a manipulujúce zo strany SLK na príklade Rakúska a Nemecka posudzovať kompetencie sestier navyše bez prezentovania konkrétnych súvislostí. Prax vo väčšine krajín EÚ je úplne iná a založená na dôkazoch dobrej praxe. Zdravotná starostlivosť v mnohých krajinách sa pre pacientov, občanov, stala dostupnejšia aj vďaka sestrám s pokročilou praxou, ktoré už roky legálne vykonávajú odborné činnosti, ktoré na Slovensku vykonávajú lekári. Napríklad v Poľsku a Švédsku sestry predpisujú lieky, vo Veľkej Británii odpájajú pacienta od umelej pľúcnej ventilácie, manažujú mimotelový obeh, vo Švajčiarsku vedú anestéziu u pacientov s nízkym rizikom ohrozenia.

SK SaPA sa domnieva, že predovšetkým na úrovni komôr ako stavovských profesijných organizácií majú byť pri ich vzájomnej komunikácii rešpektované načrtnuté princípy vzájomného rešpektovania a profesionality, pretože tieto sa následne prenášajú aj do ďalších praktických oblastí vzájomnej spolupráce, teda každodennej praxe. Nadradený

a direktívny prístup komory však nemá potenciál ponúknuť riešenia pre zlepšenie vzájomnej spolupráce sestier, pôrodných asistentiek a lekárov.

S ohľadom na vyššie uvedené dôvody a na vážnosť nedostatku sestier na Slovensku SK SaPA žiada Slovenskú lekársku komoru o prehodnotenie tohto prístupu s cieľom zlepšovania vzájomnej komunikácie a budúcej spolupráce.

V Bratislave dňa 17.1.2024

Mgr. Iveta Lazorová, PhD., MPH, dipl. p. a., prezidentka
PhDr. Lukáš Kober, PhD., MPH, viceprezident pre sestry
PhDr. Adriana Nemčoková, PhD., dipl. p. a., viceprezidentka pre pôrodné asistentky
PhDr. Milan Laurinc, PhD., MPH, dipl. s., člen Rady SK SaPA
PhDr. Ľuboslava Kundraciková, PhD., MPH, dipl. s., členka Rady SK SaPA
PhDr. Dana Zrubcová, PhD., členka Rady SK SaPA
Mgr. Jana Gelatiková, PhD., členka Rady SK SaPA
PhDr. Helena Gondárová - Vyhníčková, dipl. s., členka Rady SK SaPA
PhDr. Júlia Jankovičová, členka Rady SK SaPA
Mgr. et Mgr. Vladimír Siska, MPH, člen Rady SK SaPA
Mgr. Zuzana Haladová, dipl. s., členka Rady SK SaPA
Mgr. Renáta Popundová, členka Rady SK SaPA

Na vedomie:

Ministerstvo zdravotníctva SR

Poslanci Výboru NR SR pre zdravotníctvo

Profesijné a odborné organizácie pôsobiace v zdravotníctve

Európska federácia sestier (EFN)

Média

